

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 239/2016-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 20. apríla 2016 predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKČIA], zastúpenej advokátom JUDr. Jiřím Martausom, 1. mája 113/19, Liptovský Mikuláš, vo veci namietaného porušenia základného práva na ochranu vlastníctva podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky rozsudkom Krajského súdu v Žiline č. k. 9 Co 565/2015-899 z 30. novembra 2015 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKČIA] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 29. marca 2016 doručená sťažnosť [REDAKČIA] (ďalej len „sťažovateľka“), vo veci namietaného porušenia základného práva na ochranu vlastníctva podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy rozsudkom Krajského súdu v Žiline (ďalej len

„krajský súd“) č. k. 9 Co 565/2015-899 z 30. novembra 2015 (ďalej aj „rozsudok krajského súdu“).

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že krajský súd napadnutým rozsudkom na základe odvolania sťažovateľky potvrdil rozsudok Okresného súdu Žilina (ďalej len „okresný súd“) č. k. 7 C 336/2005-853 z 28. mája 2015 (ďalej aj „rozsudok okresného súdu“), ktorým okresný súd vyhovel žalobe žalobcov o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, okrem iného aj vo vzťahu k sťažovateľke ako žalovanej v 2. rade.

Sťažovateľka namieta porušenie ňou označených práv rozsudkom krajského súdu a vo svojej sťažnostnej argumentácii poukazuje na podľa nej nesprávne závery krajského súdu k otázke nadobudnutia vlastníctva k spornej ploche pozemkov sťažovateľkou, a to vydržaním, ako aj na podľa nej nedostatočné odôvodnenie napadnutého rozsudku krajského súdu.

Sťažovateľka v podstatnej časti svojej sťažnostnej argumentácie uviedla:

«Podstata obrany sťažovateľky v súdnom konaní o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam vedenom na Okresnom súde Liptovský Mikuláš pod sp. zn. 7 C/336/2005 spočívala v tom, že v čase rozhodnutia súdu už nie je rozhodujúce, z akých pôvodných parciel boli geometrickým plánom číslo [REDAKOVANÉ] vypracovaným znalcom [REDAKOVANÉ], overeným Správou katastra [REDAKOVANÉ] dňa 27. 8. 2013, o ktorý súdy opreli svoje rozhodnutie, vytvorené pozemky parcely [REDAKOVANÉ] v katastrálnom území [REDAKOVANÉ], nakoľko túto časť zemskeho povrchu zameranú znalcom užívala dobromyseľne a nerušene ako ich vlastníčka na základe kúpnych zmlúv z roku 2002 a z roku 2004, na základe ktorých bol povolený Správou katastra [REDAKOVANÉ] aj vklad vlastníckeho práva [REDAKOVANÉ]. Teda, aj pokiaľ by bol geometrický plán [REDAKOVANÉ] správny, tak pri započítaní doby svojich právnych predchodcov (predávajúcich [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ]) nadobudla vlastníctvo týchto pozemkov titulom vydržania, pričom poukázala aj na ustanovenie druhej vety § 130 ods. 1 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého pri pochybnostiach sa predpokladá, že držba je oprávnená.

Sťažovateľka odvádzala svoju dobromyseľnosť od okolnosti, že v dobe, keď pozemky kupovala, tieto boli oplotené, pričom nemala žiadny dôvod pochybovať, že plot nie je na ich hranici a zasahuje do susediacich pozemkov, nakoľko do danej lokality sa prísťahovala už v roku 1968, pričom pozemky už v tom čase boli oplotené v súčasných miestach, pričom desiatky rokov nebol nikdy problém s vlastníctvom a užívaním pozemkov v hraniciach vytýčených týmto plotom. Až po náročnom niekoľko rokov trvajúcim znaleckom dokazovaní bolo zistené, že časť pozemkov, ktoré kúpila, zasahuje do pôvodnej pozemnoknižnej parcely [REDAKOVANÉ], teda, že plot je „posunutý“ do susediacich pozemkov. Nie je žiadny dôvod neveriť tvrdeniam sťažovateľky, pretože jej vlastníctvo bolo aj riadne registrované v príslušnom katastri nehnuteľnosti a dokonca aj samotní žalobcovia v čase podania žaloby v roku 2005 akceptovali a ani v najmenšom nespochybňovali vlastnícke právo sťažovateľky predmetných nehnuteľností. V súdnom konaní bolo vypracovaných viacero geometrických plánov a žalobcovia až následne počas súdneho konania na základe geometrického plánu dospeli k presvedčeniu, že ploty medzi pozemkami sú postavené nesprávne a že do ich vlastníctva zasahuje nielen pôvodne žalovaný [REDAKOVANÉ], ale aj sťažovateľka. Písomným podaním doručeným súdu až dňa 11. 9. 2009, teda po štyroch rokoch od podania žaloby, preto žalobcovia navrhli pripustiť vstup sťažovateľky do konania ako ďalšej účastníčky na strane žalovaného.

So zreteľom na vyššie uvedené skutočnosti potom nevedno prečo odvolací Krajský súd v Žiline na 7. strane rozsudku č. k. 9 Co/565/2015-899 uvádza, že sťažovateľka v podanom odvolaní len hypoteticky zastala názor, že mohlo k prevodu vlastníctva k predmetnej parcele mpč. [REDAKOVANÉ] dôjsť na základe ústneho dojednania. Sťažovateľka nadobudnutie vlastníckeho práva vydržaním nikdy neodvodzovala od ústnej dohody. Odvolací súd tiež v odôvodnení rozsudku uvádza, že nebol preukázaný titul nadobudnutia pozemku mpč. [REDAKOVANÉ] právnou predchodkyňou sťažovateľky [REDAKOVANÉ], od ktorej mala sťažovateľka odvodzovať svoje vlastnícke právo. Sťažovateľka však neodvodzovala svoje vlastnícke právo od vlastníkov parcely mpč. [REDAKOVANÉ] ale od vlastníkov parcely mpč. 41. Odvolací súd tiež vyslovil názor, že aj napriek vkladu vlastníckeho práva v prospech sťažovateľky, sú zmluvy, ktoré uzavrela s predávajúcimi [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ], neplatné. Podľa názoru sťažovateľky sú však tieto zmluvy platné, nakoľko spor bol v podstate len o určenie hranice medzi pozemkami, pričom súd až po desiatich rokoch

trvania súdneho sporu a niekoľkých geometrických plánoch ustálil, kade vlastne vedie hranica medzi pozemkami vo vlastníctve sťažovateľky a pozemkami vo vlastníctve žalobcov. Potom vzhľadom na dobromyseľnú a nerušenú viac ako desaťročnú dobu užívania sporných pozemkov sťažovateľkou a jej právnymi predchodkyňami až „po plot“, je podľa názoru sťažovateľky súčasné zistenie priebehu hranicu bezpredmetné vzhľadom na ustanovenia Občianskeho zákonníka o vydržaní. Hoci súdy obidvoch inštancií nadobudnutie vlastníckeho práva predmetných pozemkov neakceptovali, tak pre úplnosť sťažovateľka uvádza, že pokiaľ by aj v minulosti jej právne predchodkyne v zmysle ustanovenia § 135a ods. 2 zákona č. 131/1982 Zb. vydržali pozemky pre štát, tak vzhľadom na ďalšiu viac ako desaťročnú dobromyseľnú a nerušenú dobu ich užívania došlo k ich vydržaniu aj voči štátu.

S poukazom na vyššie uvedené skutočnosti je sťažovateľka toho názoru, že odôvodnenie rozsudku odvolacieho Krajského súd v Žiline č. k. 9 Co/565/2015-899 zo dňa 30. 11. 2015 nie je ani v súlade s článkom 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, pretože nie je logickým záverom procesu poznania skutkových zistení a tvrdení žalovanej a odvolací súd sa ani náležite nevysporiadal so všetkými rozhodujúcim tvrdeniami sťažovateľky a dôkazmi o ich pravdivosti. Sťažovateľke tým bola zároveň odňatá reálna a efektívna, nielen formálna, či faktická, možnosť konať pred súdom. Aj riadne odôvodnenie rozhodnutí súdov tvorí súčasť spravodlivého súdneho procesu a zodpovedá základným právam na súdnu ochranu podľa článku 46 ods. 1 Ústavy SR a článku 6 ods. 1 Dohovoru.»

Sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd o jej sťažnosti takto rozhodol:

„Rozsudkom Krajského súdu v Žiline č. k. 9 Co/565/2015-899 zo dňa 30. 11. 2015 boli porušené základné práva sťažovateľky... podľa článku 46 ods. 1 a článku 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.

Ústavný súd Slovenskej republiky zrušuje rozsudok Krajského súdu v Žiline č. k. 9 Co/656/2015-899 zo dňa 30. 11. 2015 a vec vracia Krajskému súdu v Žiline na ďalšie konanie.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti (návrhu) možno hovoriť predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi napadnutým postupom tohto orgánu a základným právom, porušenie ktorého sa namietalo, ale aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takú možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 55/05, IV. ÚS 288/05).

Ústavný súd predbežne prerokoval sťažnosť sťažovateľky a skúmal, či nie sú dané dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde, ktoré bránia jej prijatiu na ďalšie konanie.

Z obsahu sťažnosti, ako aj navrhovaného petitu vyplýva, že sťažovateľka sa domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na ochranu vlastníctva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy rozsudkom krajského súdu, ktorým bol v odvolacom konaní potvrdený rozsudok okresného súdu o určení vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam – pozemkom.

Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastníť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Majetok nadobudnutý v rozpore s právnym poriadkom ochranu nepožíva. Dedenie sa zaručuje.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Ústavný súd už v rámci svojej judikatúry vyslovil, že obsahom základného práva na súdnu ochranu je umožniť každému reálny prístup k súdu, pričom tomuto právu zodpovedá povinnosť súdu o veci konať a rozhodnúť (napr. II. ÚS 88/01), ako aj konkrétne procesné garancie v súdnom konaní.

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne s medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 13/00, mutatis mutandis II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01).

Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať také rozhodnutia všeobecných súdov, ak v konaniach, ktoré im predchádzali, alebo samotných rozhodnutiach došlo k porušeniu základného práva alebo slobody, pričom skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom preskúmavania vtedy, ak by vyvodené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, mutatis mutandis I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/00) a tiež by mali za následok porušenie niektorého z princípov spravodlivého procesu, ktoré neboli napravené v inštančnom (opravnom) postupe všeobecných súdov.

Ústavný súd zvyrazňuje, že súčasťou práva na spravodlivé konanie je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (m. m. IV. ÚS 115/03, III. ÚS 60/04). Túto požiadavku zvyrazňuje vo svojej judikatúre aj Európsky súd pre ľudské práva, ktorý v tejto súvislosti najmä uviedol: *„Právo na spravodlivý proces zahŕňa aj právo na odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia však neznamená, že na každý argument sťažovateľa je súd povinný dať podrobnú odpoveď. Splnenie povinnosti odôvodniť rozhodnutie je preto vždy posudzované so zreteľom na konkrétny prípad“* (napr. Georgidias c. Grécko z 29. 5. 1997, Recueil III/1997). Európsky súd pre ľudské práva ale zároveň tiež pripomína, že právo na spravodlivý súdny proces nevyžaduje, aby súd v rozsudku reagoval na každý argument (argumenty), ktorý je z hľadiska výsledku súdneho konania považovaný za rozhodujúci (porovnaj napr. rozsudok vo veci Ruiz Torijo c. Španielsko z 9. 12. 1994, Annuaire, č. 303-B). Aj podľa judikatúry ústavného súdu odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované právo na spravodlivé súdne konanie (m. m. III. ÚS 209/04, IV. ÚS 112/05).

Sťažovateľka v podstatnej časti svojej sťažnostnej argumentácie namieta podľa nej nesprávne skutkové a právne závery krajského súdu v jeho potvrdzujúcom rozsudku, ktorými odobril správnosť záverov prvostupňového rozsudku okresného súdu.

Ústavný súd pre účely posúdenia opodstatnenosti sťažnosti preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu z hľadiska ústavnej udržateľnosti záverov krajského súdu, resp. z hľadiska dostatočného odôvodnenia napadnutého rozsudku v príčinnej súvislosti s namietaným porušením sťažovateľkou označených práv a konštatuje, že krajský súd sa relevantne vysporiadal so všetkými skutočnosťami rozhodnými v danej veci vrátane odvolacích dôvodov sťažovateľky proti rozsudku okresného súdu a svoje závery dostatočne odôvodnil, keď uviedol:

«K námietke žalovaných v rade 1/, 2/, že vlastníctvo k pozemkom nadobudli vydržaním menovite žalovaná v rade 2/ k pozemkom [REDAKOVANÉ], že súd vlastne pozbavil žalovanú v rade 2/ vlastníctva k predmetným nehnuteľnostiam napriek tomu, že tieto vznikli z parcely [REDAKOVANÉ] ktorú v dobrej viere kúpila žalovaná v rade 2/ od svojich právnych predchodcov, a že predmetnú nehnuteľnosť evidoval kataster nehnuteľností v registri „C“ na právnych predchodcov žalovanej v rade 2/ už roku v 1973, považoval odvolací súd za potrebné uviesť, že vzhľadom na to, že žalovaní v rade 1/, 2/ nepreukázali nadobudnutie vlastníctva vo vzťahu k pozemku mpč. [REDAKOVANÉ] ich právnou predchodkyňou [REDAKOVANÉ] a iba v podanom odvolaní hypoteticky zastali názor, že mohlo k prevodu vlastníctva k predmetnej parcele mpč. [REDAKOVANÉ] dôjsť na základe ústneho dojednania, nepreukázali jednu zo zákonných podmienok nadobudnutia vlastníctva týmto spôsobom, a to podmienku dobromyseľnosti. Pokiaľ i právni predchodcovia žalovanej v rade 2/ boli ako vlastníci pozemkov evidovaní v katastri nehnuteľností a žalovaná v rade 2/ predmetnú nehnuteľnosť nadobudla v dobrej viere, spoliehajúca sa na správnosť údajov obsiahnutých v katastri nehnuteľností, vklad práva do katastra nehnuteľností je nutné vnímať len ako jednu z podmienok pre platný prevod vlastníckeho práva k nehnuteľnosti, nakoľko pokiaľ predávajúcemu nesvedčí v čase prevodu aprobovane nadobudnutý vlastnícky titul, nemôže previesť viac práv, ako má sám. V takom prípade síce k nadobudnutiu nehnuteľnosti a samotnému prevodu je daný modus – rozhodnutie o vklade do katastra nehnuteľností, ale jasne chýba titulus – platne uzavretá zmluva medzi scudziteľom a nadobúdateľom. Nakoľko

nebol preukázaný titul nadobudnutia pozemku mpč. ■■■■ právnou predchodkyňou žalovaných – ■■■■, nemohli ani ďalší právni predchodcovia, od ktorých odvodzovala svoje vlastnícke právo žalovaná v rade 2/, nadobudnúť platné vlastnícke právo k prevádzanej nehnuteľnosti. V rámci zásady *nemo plus iuris ad alium transferre potest quam ipse habet* nemohli nehnuteľnosti previesť na žalovanú i napriek tomu, že vklad kúpno predajnej zmluvy bol správou katastra povolený, nakoľko neboli nositeľom žiadnych práv k nehnuteľnosti, a teda nemali čo previesť, nemohli previesť viac práv, ako sami mali.

Právna zásada *nemo plus iuris ad alium transferre potest quam ipse habet* sa dá vyjadriť aj slovami „z nepráva nemôže vzniknúť právo“, a teda žalovaná v rade 2/, podobne ako žalovaný v rade 1/ nemohli plame nadobudnúť vlastnícke právo z dôvodu, že ani ich právni predchodcovia, teda subjekt, od ktorého svoje vlastnícke právo odvodzovali, toto právo k predmetným nehnuteľnostiam nikdy nenadobudli, teda ho nemohli na žalovaných ani platne previesť. Dobrá viera žalovanej v rade 2/ je rozhodná iba potiaľ, že jej možno priznať všetky práva a povinnosti oprávneného držiteľa tak, ako vyplývajú z ust. § 129 a nasl. Občianskeho zákonníka. Dobrá viera nie je takej intenzity, aby zabránila vlastníkovi nehnuteľnosti účinne uplatňovať svoje absolútne právo. Inak povedané, pokiaľ zápis v katastri nehnuteľností nezodpovedá skutočnosti, má táto prevaha nad katastrom, čo je vyjadrené tým, že údaje zapísané v katastri nehnuteľností sa považujú za platné, len pokiaľ sa nepreukáže opak.

S poukazom na uvedené, v ostatnom sa stotožniac s odôvodnením rozhodnutia zo strany okresného súdu, odvolací súd toto ako správne, podľa § 219 ods. 1, 2 O. s. p. potvrdil.»

Na základe uvedeného ústavný súd argumentáciu sťažovateľky nevyhodnotil ako spôsobilú spochybniť ústavnú udržateľnosť záverov krajského súdu a nezistil, že by posudzovaný rozsudok krajského súdu bol svojvoľný alebo v zjavnom vzájomnom rozpore, či urobený v zrejmom omyle a v nesúlade s platnou právnou úpravou, či nedostatočne odôvodnený, a tým mohol zakladať dôvod na zásah ústavného súdu do namietaného rozsudku v súlade s jeho právomocami ustanovenými v čl. 127 ods. 2 ústavy.

Skutočnosť, že sťažovateľka sa s názorom krajského súdu nestotožňuje, nepostačuje sama osebe na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti napadnutého rozhodnutia. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, I. ÚS 204/2010) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania vrátane ich dôvodov a námietok.

Keďže ústavný súd nezistil možnosť porušenia sťažovateľkou označených práv rozsudkom krajského súdu, odmietol jej sťažnosť z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Vzhľadom na to, že sťažnosť ako celok bola odmietnutá, bolo už bez právneho dôvodu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľky formulovanými v jeho petite.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 20. apríla 2016